

4. Порядок переміщення через державний кордон України текстових, аудіо- та аудіовізуальних матеріалів

Нормативна база

ІНСТРУКЦІЯ про порядок переміщення через державний кордон України текстових, аудіо- та аудіовізуальних матеріалів, затверджена наказом Державного комітету України по охороні державних таємниць у пресі та інших засобах масової інформації та Державного митного комітету України від 22 серпня 1994 р. N 99/252

Догляд здійснюється з метою запобігання переміщення через державний кордон:

- інформації, яка охороняється законами України "Про інформацію", "Про державну таємницю", іншої інформації, віднесеної до державної таємниці на підставі рішень Державних експертів з питань таємниць;
- призначених до патентування в іноземних державах винаходів (корисних моделей), на які не одержано згоду або є заборона Державного комітету України з питань інтелектуальної власності;
- творів друку, предметів, що становлять історичну, наукову, художню або іншу цінність;
- ввезення в Україну матеріалів, що містять заклики або підбурювання до вчинення кримінально караних дій;
- продукцію вульгарного змісту.

Порядок вивезення текстових, аудіовізуальних документів, віднесених до складу Національного архівного фонду України або копії з них, а також ввезення в Україну та транзит через її територію іноземних документів, **визначається Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.**

Порядок вивезення текстових матеріалів і кінофотофонодокументів, віднесених до духовних пам'яток історії та культури, визначається **Міністерством культури України.**

У випадках неможливості прийняття співробітниками митних установ рішення про пропуск таких матеріалів, вони можуть бути затримані на час консультації з органами **Держкомтаємниць, іншими зацікавленими міністерствами, відомствами.**

Призначені до вивезення за кордон текстові та аудіовізуальні матеріали незалежно від способу переміщення (поштовими каналами, через пункти пропуску на державному кордоні, в багажі чи вантажах, передача іноземцям) повинні супроводжуватись документами встановленого зразка.

Матеріали, що вивозяться за кордон без дозволу:

- випущені для публічного розповсюдження в Україні або за кордоном *періодичні та неперіодичні видання, друкована образотворча продукція, картографічні матеріали, ноти та аудіовізуальні матеріали* (за винятком тих, що становлять історичну, наукову, художню або іншу цінність, матеріалів з курсів військової підготовки, цивільної оборони і закритих спеціальностей);
- *технічні описи, інструкції і правила експлуатації, користування на призначену до експорту серійну продукцію, транспортні засоби* (як інвентарне майно), *товарно-супровідні документи на вантажі, що вивозяться, суднові бібліотеки* (на морських та річкових суднах);

- оригінали і засвідчені нотаріально копії документів, що належать громадянам про:

- а) реєстрацію актів громадянського стану;
- б) освіту;
- в) присудження наукових ступенів, присвоєння вчених звань і підвищення кваліфікації;
- г) реєстрацію транспортних і інших технічних засобів та право управління ними;
- д) трудовий стаж (для трудових книжок лише довідки);
- є) проходження військової служби;
- е) участь у Великій Вітчизняній та інших війнах і військових конфліктах;

ж) поранення та лікування;

з) нагороди;

и) пенсії;

і) спадщину;

ї) інші документи, що стосуються забезпечення прав і законних інтересів громадян і осіб без громадянства, крім перелічених в п.2.5д цієї інструкції.

Пропускаються через державний кордон України з дозволу міністерств, відомств, організацій і установ раніше не опубліковані матеріали виконаних (виконуваних) в організаціях робіт, якщо вони можуть містити дані про:

- роботи, що виконуються по закритому плану (закритій тематиці);
- Збройні Сили України, оборонну промисловість, транспорт, зв'язок, мінерально-сировинну базу та інші питання, опублікування яких обмежується документами в галузі охорони таємниць.

*Пропускаються через державний кордон України за дозволом
Урядової комісії з експортного контролю:*

- відомості або результати (проміжні матеріали) науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та дисертацій, які виконуються або були виконані на замовлення чи в інтересах оборони та безпеки України;
- друковані матеріали, рукописи, кліше, фото-, кіноматеріали, відеозаписи, платівки та інші звукозаписи, малюнки, інші друковані і образотворчі матеріали, що містять відомості про зброю, військову чи спеціальну техніку або технологій їх виготовлення;

- технічні засоби обробки та зберігання інформації, які мають енергонезалежні елементи пам'яті, машинні носії (магнітні диски та стрічки усіх видів, перфокарти та перфострічки, мікрофотоносії і т.п.), що містять інформацію про зброю, військову чи спеціальну техніку або технології її виготовлення;

- матеріали, що містять описи (або відомості про них) способів виготовлення або застосування зброї усіх видів та боєприпасів до неї, військової і спеціальної техніки та запасних частин до неї, військового майна та вибухових речовин, а також сировини та матеріалів, комплектуючих та напівфабрикатів, що використовуються для їх виробництва.

Не підлягають пропуску через державний кордон на підставі чинного законодавства України:

а) матеріали, що містять заклики до насильницького повалення чи змін державного і суспільного ладу, порушення територіальної цілісності, державного суверенітету і безпеки України, пропаганду війни, насильства та жорстокості, расової, національної, релігійної винятковості або нетерпимості, підбурювання до вчинення кримінально караних дій;

б) матеріали, що містять описи способів виготовлення і застосування наркотиків і сильнодіючих отруйних речовин;

в) матеріали вульгарного змісту;

г) трудові книжки, військові квитки, дозвіл на право носіння зброї, посвідчення особи;

д) твори друку, що становлять історичну, наукову, художню або іншу цінність.

Лише у випадках тимчасового експонування або реставрації їх за кордоном можуть вивозитись:

- документи Національного архівного фонду України - з дозволу Головархіву України;
- документи і матеріали, віднесені до духовних пам'яток історії та культури - з дозволу Міністерства культури України.

При вивезенні за кордон України перераховані матеріали завчасно подаються для перевірки (контролю) митним установам.

У випадку відсутності ліцензії або дозволів (висновків) і неможливості прийняття співробітниками митних установ рішення про можливість вивезення за кордон таких матеріалів (з точки зору дотримання економічних, науково-технічних, оборонних і інших інтересів країни), *вони можуть бути затримані на час консультацій з органами Держкомтаємниць або іншими зацікавленими організаціями за профілем, але на строк не більше двох місяців.*

В залежності від виду, характеру матеріалів та порушення чинного порядку пропуску їх через державний кордон **митні установи** на підставі висновків Держкомтаємниць, інших органів державної виконавчої влади **приймають остаточно рішення про затримання, направлення на експертизу або одержання необхідних дозволів, вилучення, а при необхідності - й про знищення таких матеріалів.**

5. Порядок ввезення з-за кордону та реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв

Нормативна база

Митний кодекс

Закон України «Про радіочастотний ресурс України»

Технічний регламент радіообладнання

Будь-який товар (продукція), що за своїми характеристиками призначений(а) для випромінювання та/або приймання радіохвиль, або до складу (комплекту постачання) якого (якої) входять призначені для цього пристрої, розглядається як радіоелектронних засобів (далі - РЕЗ) і випромінювальних пристроїв (далі - ВП).

Наявність РЕЗ у продукції позначається: Bluetooth, WiFi (або 802.11xx, де xx - літери латинського алфавіту, або їх комбінація), GSM, 3G (або CDMA, UMTS, WCDMA та ін.), 4G (LTE, LTE-U та ін.), RFID (NFC), Wireless, Radio Frequency (RF, RF Transmitter), Transceiver.

Порядок не поширюється на ввезення та/або реалізацію:

- 1) РЕЗ та ВП спеціального призначення, що ввозяться з-за кордону та призначені для експлуатації згідно з [Порядком ввезення з-за кордону, придбання, встановлення та експлуатації радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв спеціального призначення](#), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08 квітня 2015 року № 184 (далі - Порядок ввезення та експлуатації РЕЗ спеціального призначення);
- 2) РЕЗ (ВП), які переміщуються як особисті речі громадян, перелік яких визначено [частиною першою](#) статті 370 Митного кодексу.

РЕЗ (ВП), призначені для застосування загальними користувачами радіочастотного ресурсу, ввозяться суб'єктами господарювання за умови:

- наявності в Загальному реєстрі РЕЗ;
- відсутності в переліку типів (видів) РЕЗ та ВП, заборонених до застосування та ввезення на територію України, Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України (далі - Спеціальний реєстр РЕЗ);
- наявності декларації про відповідність вимогам [Технічного регламенту радіообладнання](#)

Державна митна служба України протягом п'яти днів з дня завершення митного оформлення РЕЗ (ВП) передає до державного підприємства «Український державний центр радіочастот» (УДЦР) виписки з відповідних митних декларацій у формі електронного документа згідно з укладеною між Державною митною службою України та НКРЗІ угодою про інформаційне співробітництво.

Спеціальний реєстр РЕЗ містить відомості про:

- 1) перелік типів (видів) РЕЗ (ВП), заборонених до застосування та ввезення на територію України;
- 2) перелік типів (видів) РЕЗ (ВП), що потребують спеціального порядку оформлення.

6. Ввезення та оподаткування гуманітарної допомоги

Нормативна база

Митний кодекс України

[Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації"](#).

З 24 лютого 2022 року, відповідно до [Закону України "Про правовий режим воєнного стану"](#), в Україні введено **режим воєнного стану!**

07 березня 2022 року Кабінетом Міністрів України затверджено [постанову № 224 "Про затвердження переліку категорій товарів, що визнаються гуманітарною допомогою без здійснення процедури визнання таких товарів гуманітарною допомогою у кожному конкретному випадку, на період воєнного стану та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань гуманітарної допомоги"](#) (далі - перелік).

Здійснення гуманітарної допомоги, яка перевозиться залізничним транспортом в умовах воєнного стану врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 27 березня 2022 року № 379 "Про особливості здійснення гуманітарної допомоги, яка перевозиться залізничним транспортом в умовах воєнного стану".

Гуманітарна допомога - цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту

Пунктом 1 [постанови Кабінету Міністрів України від 01 березня 2022 року № 174 "Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану"](#) встановлено, що **на період дії воєнного стану** пропуск через митний кордон України гуманітарної допомоги від донорів (у значенні [Закону України "Про гуманітарну допомогу"](#)) здійснюється за місцем перетину митного кордону України шляхом подання в паперовій або електронній формі декларації, заповненої особою, що перевозить відповідний товар, за формою згідно з додатком 1 без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

на період дії воєнного стану

Зокрема таких товарів гуманітарної допомоги, як

■ *спеціальні засоби індивідуального захисту* (каска, виготовлені відповідно до військових стандартів або технічних умов, чи їх еквіваленти та спеціально призначені для них компоненти (тобто підшоломи, амортизатори), що класифікуються у товарній підкатегорії згідно з УКТЗЕД 6506 10 80 00; бронежилети, що класифікуються у товарній підкатегорії згідно з УКТЗЕД 6211 43 90 00), виготовлені відповідно до військових стандартів, зокрема стандартів НАТО, або військових умов для потреб правоохоронних органів, Збройних Сил та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, інших суб'єктів, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону;

на період дії воєнного стану

■ *нитки для виготовлення бронежилетів, що класифікуються у товарних підкатегоріях згідно з УКТЗЕД 5402 11 00 00 та 5407 10 00 00;*

■ *тканини (матеріали) для виготовлення бронежилетів, що класифікуються у товарних підкатегоріях згідно з УКТЗЕД 3920 10 89 90, 3921 90 60 00, 5603 14 10 00, 6914 90 00 00)*

на період дії воєнного стану

Товари визнаються гуманітарною допомогою за декларативним принципом без прийняття відповідного рішення спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги.

на період дії воєнного стану

Декларування товарів необхідно здійснювати в повному обсязі (без будь-якого приховування).

За бланками декларацій звертатись в пункті пропуску до посадових осіб митниці.

Посадові особи митниці мають право, за необхідності, здійснити повний огляд переміщуваних товарів, та у випадку виявлення розбіжностей відмовити у їх пропуску.

на період дії воєнного стану

03.04.2022 набрав чинності [Закон України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання гуманітарної допомоги"](#), яким [Кримінальний кодекс України](#) доповнено статтею 201-2, відповідно до **якої продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку, вчинені у значному розмірі, - караються штрафом від двох до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до чотирьох років.**

на період дії воєнного стану

Ті самі дії, вчинені **повторно** або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або у великому розмірі, - караються **позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років** з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

Ті самі дії, вчинені **організованою групою або в особливо великому розмірі**, або під час надзвичайного або воєнного стану, - караються **позбавленням волі на строк від п'яти до семи років** з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

Визнання допомоги гуманітарною, в залежності від її виду, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення ([Міністерство соціальної політики України](#)) або Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями (стаття 5 [Закону України "Про гуманітарну допомогу"](#)).

Підставою для започаткування процедури визнання допомоги гуманітарною є **письмова пропозиція донора про її надання.**

Підставою для здійснення гуманітарної допомоги в Україні є **письмова згода отримувача гуманітарної допомоги на її одержання.** Отримувач гуманітарної допомоги має такі самі права на її використання, що і набувач гуманітарної допомоги.

На митну територію України дозволяється **ввезення** лише таких товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які задовольняючи відповідні потреби набувачів гуманітарної допомоги в Україні, **не створюють загрози життю чи здоров'ю фізичних осіб - набувачів гуманітарної допомоги та довкіллю України.**

Під товарами, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою розуміються:

- товари, у тому числі транспортні засоби, продукти харчування, медикаменти, одяг, ковдри, намети, збірні будинки, пристрої для очищення та збереження води, інші товари першої необхідності, що направляються як допомога потерпілим від катастрофи природного та/або техногенного походження;
- транспортні засоби, інструменти та устаткування, спеціально навчені тварини, продукти харчування, припаси, особисті речі та інші товари для осіб, які виконують завдання з ліквідації наслідків катастрофи, необхідні їм для роботи та проживання на території, яка зазнала впливу цієї катастрофи, протягом усього часу виконання зазначених завдань.

Гуманітарний товар пропускається через митний кордон України у першочерговому порядку без обов'язкового попереднього митного декларування та без надання забезпечення сплати митних платежів, передбаченого розділом X [Митного кодексу України](#), за умови наявності його отримувача у [Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги](#).

Реєстрація отримувачів гуманітарної допомоги проводиться шляхом включення їх до Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги відповідно до [постанови Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 927 "Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги"](#).

Декларування гуманітарного товару здійснюється його отримувачем самостійно або за його заявою митним брокером.

Заява на декларування, складена у довільній формі, подається отримувачем гуманітарної допомоги до митниці за місцем митного оформлення.

Митні брокери, які здійснюють декларування товарів у зоні діяльності відповідної митниці, забезпечують декларування гуманітарних товарів згідно з графіком, що затверджується керівником цієї митниці. Товаросупровідні документи і митні декларації на паперовому носії без позначення (клейма) “Гуманітарна допомога. Продаж заборонено” для оформлення не приймаються. Результати митного оформлення скріплюються особистою номерною печаткою посадової особи митниці, відбиток якої проставляється на товаросупровідних документах і митних деклараціях на паперовому носії.

Товари (предмети) гуманітарної допомоги, що ввозяться на митну територію України, підлягають заходам офіційного контролю згідно зі статтею 319 [Митного кодексу України](#) в установленому законодавством порядку.

Зазначені заходи офіційного контролю проводяться першочергово та безкоштовно (частина друга статті 9 [Закону України "Про гуманітрану допомогу"](#)).

До отримання відповідних дозволів контролюючих органів гуманітарний товар передається на тимчасове зберігання під митним контролем отримувачу гуманітарної допомоги.

Порядок розміщення та зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на склад тимчасового зберігання (склад гуманітарної допомоги), затверджений згідно Положення про склади тимчасового зберігання, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.2012 року № 613.

Для реєстрації отримувача гуманітарної допомоги в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги юридична особа, міжнародна організація, дипломатичне представництво, консульська установа іноземної держави або представництво міжнародної організації в Україні через електронний кабінет автоматизованої системи:

1) заповнює електронну форму *заяви* про реєстрацію отримувачем гуманітарної допомоги із зазначенням коду згідно з ЄДРПОУ (для всіх видів отримувачів);

2) зазначає необхідну інформацію та завантажує електронні документи, передбачені пунктами 43-45 Положення про автоматизовану систему реєстрації гуманітарної допомоги, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України 09.10.2020 року № 927 (для всіх видів отримувачів) ;

3) завантажує копію установчого документа у форматі PDF/A або свідоцтва про акредитацію установленого зразка, засвідченого у визначеному порядку (для юридичних осіб та міжнародних організацій) .

Після внесення зазначених відомостей Міністерство соціальної політики України, в порядку інформаційної взаємодії з Єдиним реєстром отримує необхідну інформацію (дані) про особу заявника за повідомленим ним у заяві кодом згідно з ЄДРПОУ та приймає рішення про реєстрацію отримувача гуманітарної допомоги протягом десяти робочих днів з дати їх отримання.

Товари гуманітарної допомоги **ввозяться** на митну територію України **тільки за наявності документального підтвердження якості, безпеки та можливості їх споживання** (пункт 2 [Порядку вивезення за межі України або знищення неякісних та непридатних до споживання товарів \(предметів\) гуманітарної допомоги, затвердженого постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2000 року № 728](#)).

Товари гуманітарної допомоги, термін придатності яких на момент перетину державного кордону закінчився та щодо яких відсутнє документальне підтвердження можливості їх споживання, на митну територію України не допускаються.

Харчові продукти та інші товари гуманітарної допомоги, що мають обмежений термін споживання, ввозяться на митну територію України за умови, що на момент перетинання державного кордону термін їх придатності становить не менш як 1/3 терміну, визначеного виробником, а медичних та ветеринарних препаратів - не менш як 1/2 строку, визначеного виробником, якщо такий строк становить менш як один рік, та не менш як 6 місяців, якщо такий строк становить один рік і більше.

Одяг, взуття, білизна, що були в ужитку, допускаються до ввезення на митну територію України, якщо їх зношення не перевищує **30 відсотків** (пункт 2 Порядку вивезення за межі України або знищення неякісних та непридатних до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, затвердженого постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2000 року № 728).

За наявності висновку про непридатність до споживання товарів гуманітарної допомоги у повному обсязі або їх частини весь **вантаж на митну територію України не допускається і підлягає вивезенню за межі України.**

Копія висновку про непридатність до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги залишається в митних органах у пункті пропуску на державному кордоні.

Якщо під час здійснення контролю товарів гуманітарної допомоги явних ознак непридатності до споживання та загрози життю і здоров'ю населення, а також довіллю не виявлено, вантаж пропускається до місця призначення для остаточного встановлення якості та придатності до споживання.

При ввезенні (пересиланні) на митну територію України товари, визначені відповідно до Закону України "Про гуманітарну допомогу" як гуманітарна допомога, звільняються від оподаткування ввізним митом (стаття 287 [Митний кодекс України](#)).

Звільняються від оподаткування ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (*крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів*) як міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або як гуманітарної допомоги, наданої згідно з нормами Закону України "Про гуманітарну допомогу" (пункт 213.3 статті 213 [Податкового кодексу України](#)).

Митне оформлення вантажів (товарів), визнаних гуманітарною допомогою, здійснюється **без справляння плати за виконання митних формальностей** поза місцем розташування органів доходів і зборів або поза робочим часом, встановленим для органів доходів і зборів (стаття 6 [Закону України "Про гуманітрану допомогу"](#)).

Отримувач гуманітарної допомоги і **набувач** гуманітарної допомоги (юридична особа) **щомісячно** в установленому порядку **подають** до відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги **звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги** до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги.

В умовах воєнного стану

Особливості імпорту товарів військового призначення

Понад 70 тис. тонн гуманітарної допомоги з-за кордону було ввезено в Україну лише за 10 днів березня, згідно з офіційною статистикою.

Безперешкодне отримання гуманітарної допомоги в Україні в умовах воєнного стану забезпечується наразі, зокрема, завдяки **спрощеній процедурі митного оформлення.**

В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Для отримання дозволу на здійснення імпорту товарів військового призначення суб'єкт господарювання повинен:

- 1) бути зареєстрованим в Держекспортконтролі як суб'єкт здійснення міжнародних передач відповідних товарів або груп товарів, які він має намір імпортувати. У разі відсутності такої реєстрації потрібно подати до Держекспортконтролю лише заяву за типовою формою на проведення попередньої експертизи та реєстрації. За результатами опрацювання заяви суб'єкт реєструється за конкретними товарами або їхніми групами;*
- 2) подати до Держекспортконтролю заяву за встановленою формою про отримання відповідного дозволу на імпорт товарів.*